

Internetconsultatie regulering smaakjes e-sigaret

DEEL I – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

Wij – 33 organisaties die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie (zie Deel II) – zijn een groot voorstander van de regulering van smaakjes voor e-sigaretten.

Regulering smaakjes e-sigaret als belangrijke stap op weg naar een Rookvrije Generatie

Wij vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Dat betekent vrij van blootstelling aan en het gebruik van alle tabaks- én aanverwante producten, zoals e-sigaretten. Al deze producten brengen gezondheidsrisico's met zich mee. Wij willen kinderen en jongeren tegen deze risico's beschermen. De regulering van smaakjes voor e-sigaretten levert daar een belangrijke bijdrage aan.

Jongeren in Nederland experimenteren meer met de e-sigaret dan met de tabakssigaret. In 2019 gebruikten aanmerkelijk meer scholieren van 12 tot en met 16 jaar een e-sigaret (25%) dan een gewone sigaret (17%).¹ **De aantrekkelijkheid van de e-sigaret voor jongeren wordt vergroot door toevoeging van smaakjes.**² Bovendien is er **sterk bewijs dat gebruik van een e-sigaret voor jongeren een opstap is naar het roken van tabakssigaretten.**³ Regulering van de vele aantrekkelijke smaakjes die nu op de markt zijn is dus een essentiële maatregel om e-sigaretgebruik én tabaksgebruik onder jongeren te ontmoedigen. Daarmee is de maatregel een noodzakelijke stap op weg naar een Rookvrije Generatie.

Onder Nederlandse volwassenen wordt de e-sigaret vooral gebruikt door rokers en in veel mindere mate door ex-rokers. Er zijn partijen die beweren dat de e-sigaret voor rokers een belangrijk hulpmiddel is om te stoppen met roken en dat smaakjes daarbij helpen. De feiten spreken dit echter tegen. Van de volwassenen die wel eens een e-sigaret gebruiken was in 2018 ruim 72% een 'duale gebruiker'.⁴ Deze groep gebruikte naast e-sigaretten ook tabakssigaretten. Ook met behulp van smaakjes slaagde deze groep er niet in om te stoppen met het roken van tabak. Twee recente overzichtsstudies concludeerden eveneens dat **geen duidelijk effect kon worden gevonden van het toevoegen van smaakjes op stoppen met roken.**⁵ Rokers die willen stoppen kunnen het best gebruik maken van stoppen-met-roken-coaching in combinatie met het gebruik van nicotine-vervangende middelen.⁶ Het beschermen van jongeren tegen de schadelijke effecten van de e-sigaret middels een smaakjesverbod staat het effectief stoppen met roken dus niet in de weg.

De regulering van smaakjes voor de e-sigaret heeft brede steun onder de Nederlandse bevolking. **Zeven op de tien Nederlanders vinden dat het toevoegen van smaakjes aan e-sigaretten verboden zouden moeten worden (71%).**⁷

¹ G. Stevens et al., HBSC 2017, Gezondheid en Welzijn van Jongeren in Nederland. Utrecht, 2017, beschikbaar via: <https://hbsc-nederland.nl/wp-content/uploads/2018/09/Rapport-HBSC-2017.pdf>.

² S. Troelstra et al., 'Factsheet elektronische sigaretten', Trimbos-instituut, april 2020, beschikbaar via: <https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel>.

³ Scientific Committee on Health, Environmental and Emerging Risks (SCHEER), *Preliminary Opinion on electronic cigarettes*, 23 september 2020, beschikbaar via: https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/scientific_committees/scheer/docs/scheer_o_017.pdf.

⁴ Er zijn aanwijzingen dat dit duale gebruik nog ongezonder is dan het gebruik van alleen tabakssigaretten. Zie S. Troelstra et al., 'Factsheet elektronische sigaretten', Trimbos-instituut, april 2020, beschikbaar via: <https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel>.

⁵ N.I. Goldenson et al., 'A Review of the Use and Appeal of Flavored Electronic Cigarettes', *Curr Addict Reports*, juni 2019, p. 98–113; C. Meernik et al., 'Impact of non-menthol flavours in e-cigarettes on perceptions and use: an updated systematic review', *BMJ Open*, oktober 2019.

⁶ Zie de Multidisciplinaire Richtlijn Tabaksverslaving en Stoppen-met-rokenondersteuning voor de zorgsector.

⁷ Dit blijkt uit onderzoek uitgevoerd door Kantar in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.358 Nederlanders van 18 jaar en ouder in de periode van 14 t/m 24 februari 2020.

Verbieden van álle aantrekkelijke smaken is een logische keuze

Wij zijn blij dat de regering álle aantrekkelijke smaken voor de e-sigaret verbiedt, zodat alleen de tabakssmaak overblijft. Uit onderzoek blijkt namelijk dat jongeren een voorkeur hebben voor e-sigaretten die niet naar tabak smaken en dat aantrekkelijke smaakjes zorgen voor een grotere bereidheid onder jongeren om e-sigaretten te proberen.⁸ Zowel volwassenen als jonge mensen zien e-sigaretten met zoete smaakjes bovendien als minder schadelijk dan andere (tabaks)smaken.⁹ Het verbieden van smaken anders dan de tabakssmaak is dus heel belangrijk om te voorkomen dat jongeren e-sigaretten gaan gebruiken.

Aandachtspunt 1: Geen onderscheid tussen smaakbepalend motief en smaakbepalend effect

We vinden het positief dat de regering kiest voor de vaststelling van een limitatieve lijst met smaakbepalende additieven die zijn toegestaan als ingrediënt in vloeistoffen en andere onderdelen van e-sigaretten. Producenten kunnen hierdoor geen nieuwe smaakbepalende additieven bedenken die buiten de regelgeving vallen. Ook wordt voorkomen dat het smaakjesverbod wordt omzeild door toevoeging van smaakbepalende additieven aan andere e-sigaretonderdelen dan vloeistoffen. We vinden het echter **risicovol dat de regering een onderscheid maakt tussen additieven met een smaakbepalend motief en additieven met een 'onbedoeld' smaakbepalend effect**. Hierin schuilt het gevaar dat door toevoeging van additieven met onbedoelde smaakbepalende effecten, die op de limitatieve lijst staan, tóch aantrekkelijke smaakjes kunnen worden gecreëerd. De NVWA doet de suggestie om juist álle smaakbepalende additieven mee te nemen, dus ook de additieven die om een andere reden aan de vloeistof toegevoegd worden, maar in de vloeistof wel smaakbepalende effecten hebben. Wij zouden graag zien dat de regering deze suggestie alsnog overneemt.

Aandachtspunt 2: Voldoende capaciteit voor handhaving

Ook waar het gaat om handhaving zijn we blij dat de regering kiest voor een verbod op alle smaken, behalve de tabakssmaak. Een dergelijk omvattend verbod is immers veel gemakkelijker te handhaven dan een verbod op bepaalde typen smaken, waarbij steeds moet worden nagegaan of een bepaalde smaak (en de bijbehorende smaakstoffen) wel of niet onder het verbod valt. De regering geeft aan dat de handhaving van het smaakjesverbod desondanks nog steeds complex is. Met de voorgestelde inrichting van het verbod zal moeten worden aangetoond dat het betreffende smaakbepalende additief daadwerkelijk in de vloeistof aanwezig is. Hiervoor moeten de vloeistoffen in een laboratorium worden onderzocht. Voor ieder niet toegestaan smaakbepalend additief moet een onderzoeksmethode zijn ontwikkeld en geïmplementeerd. Dat is een tijdrovende aangelegenheid. Daarom vinden we het positief dat er extra handhavingsmanieren zijn benoemd, via het EU Common Entry Gate systeem en via de verpakking, waarop geen smaaknamen of -indicaties mogen staan. **Gezien de complexiteit van de handhaving vinden we het wel belangrijk dat de aangewezen (handhavings-)instanties voldoende capaciteit hebben om toe te zien op naleving van deze maatregel.**

Aandachtspunt 3: Hoe sneller, hoe beter

We lezen dat de inwerkingtreding van de regelgeving is voorzien op 1 januari 2022. **Gezien de relevantie van deze maatregel voor het realiseren een Rookvrije Generatie, geldt wat ons betreft: hoe sneller, hoe beter.** Op dit moment raken naar schatting nog elke week honderden kinderen verslaafd aan roken.¹⁰ De regering geeft aan dat haar ambitie om een Rookvrije Generatie te bewerkstelligen, groot is. Wij hopen

⁸ Zie voetnoot 2.

⁹ K.A.G.J. Romijnders et al., 'Perceptions and reasons regarding e-cigarette use among users and non-users: A narrative literature review', *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2018.

¹⁰ W. ter Weijde W., E. Croes (2014). *Roken: een aantal feiten op een rij*. Trimbos Instituut: Utrecht. <https://assets.trimbos.nl/docs/2d0ce6ec-672b-4978-ad5d-618f3a56ec5d.pdf> .

dan ook dat de regering zich inzet voor zo snel mogelijke invoering van de AMvB en van de ministeriële regeling die nog volgt.

DEEL II – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE INDIENENDE PARTIJEN

Deze reactie is ingediend namens de volgende **33 organisaties**:

1. **Hartstichting**
2. **KWF Kankerbestrijding**
3. **Longfonds**
4. **Alfa-college**
5. **Alzheimer-Nederland**
6. **Artsenfederatie KNMG**
7. **Cohesie huisartsenzorg**
8. **Gemeente Berg en Dal**
9. **Gemeente Emmen**
10. **Gemeente Hellendoorn**
11. **Gemeente Roermond**
12. **Gezondheidscentrum Marne**
13. **GGD Fryslân**
14. **GGD Gelderland-Zuid**
15. **GGD GHOR Nederland**
16. **i-psy PsyQ Brijder**
17. **Koninklijk Nederlands Korfbalverbond**
18. **Long Alliantie Nederland**
19. **Longkanker Nederland**
20. **Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde**
21. **Nederlandse Vereniging voor Cardiologie**
22. **Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie**
23. **ONVZ**
24. **Optisport**
25. **Pfizer**
26. **PinK-FOX**
27. **ROC Noorderpoort**
28. **SineFuma**
29. **Stichting Be Aware**
30. **Stichting Rookpreventie Jeugd**
31. **Vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland**
32. **VieCuri Medisch Centrum**
33. **Zorg Innovatie Forum**

De deelnemende organisaties zetten zich in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie. De organisaties vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie een belangrijke doelstelling is geworden in het Nationaal Preventieakkoord. Het doorvoeren van alle afspraken uit het akkoord is een mooie stap op weg naar het realiseren van deze doelstelling. Daarmee zijn we er echter nog niet: om daadwerkelijk een Rookvrije Generatie te bereiken zijn verdere stappen onontbeerlijk.

Het belang van een Rookvrije Generatie – en daarmee van maatregelen die nodig zijn om dit doel te bereiken – is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks overlijden er meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en meerroken. En toch beginnen er iedere week weer honderden kinderen met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan groter dan 50%.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen de gevaren van roken: **83%** van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en **85%** vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. **80%** is voorstander van maatregelen vanuit de overheid om er voor te zorgen dat jongeren (onder de 18 jaar) niet beginnen met roken.¹¹

¹¹ Het onderzoek is uitgevoerd door Kantar in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.358 Nederlanders van 18 jaar en ouder in de periode van 14 t/m 24 februari 2020.